

ALEGERILE LOCALE DIN IUNIE 2016 – CADRU LEGISLATIV ȘI REZULTATE

MIHAELA BĂRBIERU*

Introducere

Anul 2016 a fost dominat, în ceea ce privește viața politică, de cele două scrutine, desfășurate la 5 iunie (alegerile locale) și la 11 decembrie (alegerile parlamentare). Începem studiul nostru prin remarcă potrivit căreia opiniile unora dintre experții în domeniu, analiștii și comentatorii politici ai momentului par a avea, oarecum, același punct de vedere, și anume faptul că alegerile din anul 2016 pot fi considerate ca fiind evolutive, acest lucru datorându-se în special numeroaselor modificări legislative. Astfel, ca urmare a modificării legislației în ceea ce privește finanțarea campaniilor electorale de către stat, bugetele de campanie au suferit o restrângere destul de mare, ceea ce pentru cei mai mulți a însemnat o diminuare drastică a așa zișilor bani negri¹. Fără însă a se face o limitare concretă pentru perioada de pre-campanie, observăm, față de campaniile anterioare, faptul că alegătorii au fost asaltați cu materiale promoționale în această perioadă, în timp ce pentru perioada de campanie propriu-zisă afișajul pe panourile electorale nu a mai fost la fel de permisibil. Cu un buget electoral limitat, candidații au fost obligați să se axeze pe grupuri țintă, astfel încât să poată culege maximul de voturi. Sigur, în opinia unora, se impune o reorganizare din acest punct de vedere în sensul în care se poate observa un buget mai mare alocat perioadei de pre-campanie față de perioada propriu-zisă de campanie. Totodată, s-a constatat o îmbunătățire a transmiterii datelor prezenței pe județe în timp real, fluidizarea în acest segment fiind posibilă doar ca urmare a profesionalizării instituțiilor abilitate².

Schimbarea la față a legislației electorale românești

Importanța alegerilor din 2016 a fost amplificată de numeroasele schimbări legislative intervenite în anul 2015, când mai multe legi au fost modificate. Reglementările legislative au avut rolul de a completa, de a actualiza și perfecționa

---

* Cercetător științific III, dr., Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor”, din Craiova, al Academiei Române; e-mail: miha_barbieru@yahoo.com.

¹ *Alegeri 2016 – Opinii*, în „Expert electoral”, nr. 1(14)/2017, Tipărit la Monitorul Oficial, pp. 5–6.

² *Ibidem*.

organizarea alegerilor astfel încât procesul electoral să se fluidizeze. Astfel, au fost modificate și republicate Legea partidelor politice (Legea nr. 14/2003 prin Legea nr. 114/2015), Legea finanțării partidelor și campaniilor electorale (Legea nr. 334/2006 prin Legea nr. 113/2015) și au intrat în vigoare trei noi legi electorale – Legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale (Legea nr. 115/2015), Legea privind alegerea Senatului și Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (Legea nr. 208/2015) și Legea votului prin corespondență (Legea nr. 288/2015). În aprilie 2016, a fost adoptată Legea nr. 78/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor³.

A avut loc, în 2015, o reformă electorală masivă, proces extrem de necesar evoluției societății românești. Cu toate acestea, se înregistrează și un mare minus prin lipsa implicării în elaborarea și punerea în dezbatere publică a unui cod electoral care să unifice legile electorale și să aducă stabilitate în organizarea alegerilor⁴. Codul Electoral este cu atât mai necesar cu cât societatea românească are nevoie de reguli și strategii clare după care să se ghideze de fiecare dată când se confruntă cu alegerile electorale, are nevoie de normalitate și de predictibilitate legislativ-electorală. Problema unui astfel de demers a fost semnalată de noi și în anul 2015, când au fost puse sub lupa analizei alegerile prezidențiale din 2014⁵.

Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001⁶, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali a reglementat alegerea autorităților administrației publice locale din țara noastră – consiliile locale, consiliile județene, primarii și președinții de consilii județene. Legea a modificat modul de alegere a președinților de consilii județene, revenindu-se la alegerea lor indirectă, și nu prin vot direct cum s-a întâmplat la alegerile din anii 2008 și 2012. Președintele de Consiliu Județean este ales din rândul consilierilor județeni, prin vot secret al acestora, cu majoritate simplă. S-a menținut prevederea introdusă în 2012 conform căreia primarii se aleg într-un singur tur, pe circumscripții electorale, prin scrutin uninominal. Consiliile locale și cele județene se aleg pe circumscripții electorale, pe baza scrutinului de listă, potrivit principiului reprezentării proporționale.

În anul 2012, prin Hotărârea nr. 57 din 18 mai, au fost stabilite de către Biroul Electoral Central normele tehnice pentru repartizarea mandatelor de consilier la alegerile locale. Astfel, pragul electoral este egal cu numărul întreg, fără zecimale,

---

³ Mircea Kivu, *Tendențe ale participării electorale la scrutinele locale și parlamentare din 2016*, în „Expert electoral”, nr. 1(14)/2017, Tipărit la Monitorul Oficial, p. 8.

⁴ Septimius Pârvu, *Anul electoral 2016, între evoluții tehnice și involuții politice*, în „Expert electoral”, nr. 1(14)/2017, Tipărit la Monitorul Oficial, p. 16.

⁵ Mihaela Bărbieru, *Accuracy Data of the Presidential Voting Outcomes to an Inferential Bias of the New Romanian Electoral Code and Electronic Vote (2014)*, în „Revista de Științe Politice”, nr. 45/2015, Editura Universitaria, Craiova, p. 143.

⁶ Pentru detalii, vezi: <https://www.universuljuridic.ro/lege-115-2015-legea-administratiei-publice-locale-nr-215-2001-modificari/> (accesat în 5.03.2018).

nerotunjit, rezultat din înmulțirea punctelor procentuale stabilite conform art. 96 alin. (1) din Legea nr. 67/2004 cu numărul total al voturilor valabil exprimate într-o circumscripție electorală. Limitele pragului electoral stabilite în 2012 au rămas valabile și pentru 2016, astfel (a) pentru partidele politice, organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale și candidați independenți – 5%; (b) pentru alianțe politice și alianțe electorale formate din 2 membri – 7%; (c) pentru alianțe politice și alianțe electorale formate din cel puțin 3 membri – 8%⁷.

Modificarea legii partidelor politice a creat o serie de controverse și polemici, atât la nivel guvernamental și parlamentar, cât și în mass-media. Una dintre cele mai vehemente critici din spațiul public a făcut referire la votul într-un singur tur de scrutin, modificare făcută în 2011, aplicată în localele din 2012, păstrată și pentru localele din 2016. Deși controversele au fost multiple, iar societatea civilă și-a exprimat punctul de vedere privind reintroducerea celor două tururi de scrutin, partidele politice au susținut sistemul majoritar într-un singur tur. Legea partidelor politice, în noua sa formă, a reușit să redefinească modalitatea de desfășurare a competiției electorale, mai ales prin procedura de înființare a unui partid politic cu doar 3 membri fondatori, de la 25 000, domiciliați în minim 18 județe și București, însă nu mai puțin de 700 de persoane pentru fiecare dintre județe. Duritatea discuțiilor create de aceste modificări a decurs și din faptul că urma aplicarea lor în alegerile din 2016, influențându-se, astfel, competitivitatea electorală prin creșterea semnificativă a numărului de competitori. S-a dat practic posibilitatea mai multor partide noi să intre în cursa pentru alegerile locale din iunie, candidând împotriva partidelor tradiționale⁸. Astfel, au fost înființate și chiar au funcționat partide regionale sau locale⁹, iar efectele modificărilor au apărut foarte curând, în sensul în care până la finele lui 2015 erau 25 de partide nou înființate, pentru ca până la alegerile din iunie 2016 numărul lor să se dubleze¹⁰.

Prin Legea 208 din 20 iulie 2015 a fost înființată Autoritatea Electorală permanentă (AEP) cu atribuții în organizarea procesului electoral, cu funcționalitate permanentă. Doar în timpul organizării alegerilor se înființează Biroul Electoral Central, birouri electorale de circumscripție la nivel județean, al municipiului București, oficii electorale de sector, în cazul municipiului București, și un birou electoral de circumscripție pentru cetățenii români cu domiciliul sau reședința în

---

⁷ Potrivit art. 100 din Legea nr. 115/2015; pentru detalii, vezi și: http://www.dreptonline.ro/legislatie/legea_115_2015_alegera_autoritatilor_administratiei_publice_locale_modificare_legea_393_2004_statutul_alesilor_locali.php (accesat la 5.03.2018).

⁸ Septimius Părvu, *Anul electoral 2016, între evoluții tehnice și evoluții politice*, în „Expert electoral”, nr. 1(14)/2017, Tipărit la Monitorul Oficial, p. 16.

⁹ Legea nr. 114/2015 privind modificarea și completarea Legii partidelor politice nr. 14/2003, publicată în Monitorul Oficial nr. 349 din 20 mai 2015.

¹⁰ În conformitate cu o monitorizare realizată de Centrul pentru Inovare Publică, dintr-un număr de 48 de partide înființate în 2015–2016, după schimbarea legii partidelor politice, 32 dintre ele au reușit, singure sau în alianță, să intre în cursa electorală (Partidul pentru Argeș și Muscel, Partidul Ialomițenilor, Partidul Maramureșenilor, Partidul Societății Ieșene etc.).

afara țării, precum și birouri electorale ale secțiilor de votare. Birourile electorale sunt alcătuite doar din cetățeni care au drept de vot, iar candidații în alegeri, precum și soțul/soția, rudele și afinii acestora până la gradul al doilea inclusiv, nu pot fi membri ai birourilor electorale¹¹.

Potrivit acestei legi, „reprezentanții partidelor politice, ai alianțelor politice și ai alianțelor electorale, precum și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale în birourile și oficiile electorale pot fi înlocuiți, la cererea celor care i-au propus, cu aprobarea biroului electoral ierarhic superior, până în preziua votării, iar în caz de deces, îmbolnăviri sau accidente, chiar și în ziua alegerilor.

La nivel național, se constituie un Birou Electoral Central, format din 5 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele și vicepreședintele Autorității Electorale Permanente și din cel mult 12 reprezentanți ai partidelor politice, alianțelor politice, alianțelor electorale, conform legii, precum și un reprezentant desemnat de grupul parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. Desemnarea celor 5 judecători se face de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, în ședință publică, în cea de-a treia zi de la stabilirea datei alegerilor, prin tragere la sorți, dintre judecătorii în exercițiu ai Înaltei Curți de Casație și Justiție”¹².

Cel mai important este că prin Legea 208/2015 au fost mult îmbunătățite procedurile pentru observarea alegerilor, Autoritatea Electorală Permanentă reușind să acrediteze pentru alegerile parlamentare organizații neguvernamentale sau mass-media. Totodată, regulile au putut deveni mai flexibile, transparența a crescut¹³, iar modalitatea de alegere a viitorilor membri ai Senatului și Camerei Deputaților a fost reglementată prin reintroducerea listei închise de partid. De asemenea, se interzice folosirea de mesaje sau sloganuri cu caracter discriminatoriu, precum și a mesajelor care incită la ură și intoleranță¹⁴.

Următorul pas pentru reforma electorală a fost textul Legii 113/2015, care a reglementat finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și controlul finanțării activității partidelor politice și a campaniilor electorale¹⁵. Astfel,

---

¹¹ Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, în vigoare de la 27 iulie 2015; pentru detalii vezi și: <https://lege5.ro/en/Gratuit/g4ztknjvge/legea-nr-208-2015-privind-alegerea-senatului-si-a-camerei-deputatilor-precum-si-pentru-organizarea-si-functionarea-autoritatii-electorale-permanente/5> (accesat în 15.04.2018).

¹² *Ibidem*.

¹³ Septimius Pârnu, *Anul electoral 2016, între evoluții tehnice și involuții politice*, în „Expert electoral”, nr. 1(14)/2017, Tipărit la Monitorul Oficial, p. 20.

¹⁴ Art. 65 alin. 5 din Legea nr. 208/2015 – „prin discurs care instigă la ură și la discriminare se înțelege atât discursul, cât și mesajele de propagandă electorală exprimate în forma scrisă sau prin viu grai care incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul, alte forme de ură bazate pe intoleranță sau orice altă formă de discriminare”.

¹⁵ Legea nr. 113/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, în vigoare de la 21 mai 2015; pentru detalii vezi și: <https://lege5.ro/Gratuit/gy3dqjvgy/legea-nr-113-2015-pentru-modificarea-si-completarea-legii-nr-334-2006-privind-finantarea-activitatii-partidelor-politice-si-a-campaniilor-electorale> (accesat în 23.04.2018).

donățiile și împrumuturile se fac doar prin virament bancar, împrumuturile contractate de către partidele politice se restituie în maximum 3 ani (tot prin virament bancar), iar cele care nu sunt sau nu pot fi restituite la termen sunt considerate donații. Din acest moment, împrumuturile și donațiile sunt publicate în Monitorul Oficial al României¹⁶.

Practic, prin această lege a avut loc o disciplinare a partidelor politice și a modalităților de desfășurare a campaniilor electorale, disciplinare necesară dacă avem în vedere că până la apariția sa liderii politici nici măcar nu știau ce sume de bani se primeau/cheltuiau. Partidele politice au fost obligate la transparență și la declararea surselor de finanțare. Finanțările externe au fost interzise, cu excepția finanțărilor primite de la familiile europene ori internaționale la care partidele sunt afiliate¹⁷.

Potrivit legii, pentru campaniile electorale evidența contribuțiilor și cheltuielilor se face prin mandatar financiar, care răspund în solidar cu partidul ori candidatul pentru legalitatea operațiunilor financiare din timpul campaniilor electorale. Totodată, organizează și evidența operațiunilor financiare ori efectuează plăți din contul bancar pentru campanie. Există un mandatar financiar coordonator la nivel central pentru partide, alianțe ori organizații politice, dar și câte unul pentru fiecare județ și municipiul București, cât și pentru fiecare sector al capitalei. Aceștia deschid conturi și declară la AEP (în 5 zile de la data efectuării transferului) fondurile primite în contul bancar central pentru campania electorală, precum și fondurile transferate din contul central în conturile județene ori de sector¹⁸.

Prin legea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, transparența financiară nu a mai putut fi ocolită de formațiunile politice. Declararea veniturilor încasate și a cheltuielilor făcute, disciplina și transparența au eliminat corupția din timpul desfășurării alegerilor, partidele parlamentare cu datorii mari au ajuns la un consens pentru achitarea lor, iar finanțarea campaniilor este făcută de la bugetul de stat. Legea finanțării activității partidelor politice și a desfășurării campaniilor electorale în noua sa formă prevede controlul financiar pentru orice sumă primită de partidele politice în timpul campaniilor electorale. Controlul financiar electoral este făcut de

---

¹⁶ Art. 4 al legii 113/2015 prevede următoarele:

„(4) Partidele politice au obligația de a publica în „Monitorul Oficial al României”, partea I, până la data de 30 aprilie a anului următor, cuantumul total al veniturilor din cotizații obținute în anul fiscal precedent, precum și lista membrilor de partid care au plătit în anul fiscal precedent cotizații a căror valoare însumată depășește 10 salarii minime brute pe țară.

(5) Lista prevăzută la alin. (4) trebuie să cuprindă următoarele elemente: numele și prenumele membrului de partid, cetățenia, valoarea și data la care a fost plătită cotizația”.

¹⁷ Florin Grecu, *Noua legislație electorală din România: Disciplină și transparență financiară*, în „Sfera Politicii”, nr. 185/2015, disponibil la <http://www.sferapoliticii.ro/sfera/185/art07-Grecu.php>.

¹⁸ Legea nr. 113/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, în vigoare de la 21 mai 2015; pentru detalii vezi și: <https://lege5.ro/Gratuit/gy3dqjvgy/legea-nr-113-2015-pentru-modificarea-si-completarea-legii-nr-334-2006-privind-finantarea-activitatii-partidelor-politice-si-a-campaniilor-electorale> (accesat în 23.04.2018).

Autoritatea Electorală Permanentă, care, prin personalul său specializat, verifică toate viramentele bancare efectuate de donator și sumele alocate partidelor politice parlamentare de la bugetul de stat. Prin depolitizarea finanțării publice și disciplinare a partidelor politice și a candidaților vor crește resursele financiare pentru partide. Noua legislație electorală, prin disciplinare nu are în vedere doar partidele și candidații, ci și votanții, care, începând cu campania pentru alegerile locale din iunie 2016, nu au mai primit diferite cadouri electorale din partea partidelor și a candidaților.

Iunie 2016 – desfășurarea alegerilor locale

Alegerile desfășurate în România la începutul anilor '90 au înregistrat o prezență la vot record, indiferent despre ce tip de alegeri a fost vorba – locale, parlamentare sau prezidențiale. Acest lucru își găsește explicația și în elementul de noutate de la momentul respectiv, având în vedere perioada comunistă din care țara noastră tocmai ieșise. Ulterior, prezența la vot începe să scadă, ajungându-se, în momentul de față, pentru alegerile europarlamentare¹⁹, la un procentaj ce se situează la aproximativ 32%, pentru anul 2014²⁰. Pentru alegerile locale din anul 2012²¹, desfășurate în conformitate cu prevederile legii 129/2011, prezența la urne a fost de 58,9%, cu aproximativ zece procente mai mult decât la alegerile din 2008²².

Pentru alegerile locale din iunie 2016, numărul total al alegătorilor înscriși în listele electorale a fost de 18.462.528, dintre care 8.893.687 de cetățeni și-au exprimat opțiunea de vot în 3.193 de circumscripții electorale. Procentul de participare, la nivel național, a fost de 48,17%. Numărul total al mandatelor de primar a fost de 3 186²³. Datele statistice prezentate fac referire la alegerile din data de 5 iunie, la care se adaugă și data de 19 iunie, când, în două dintre localități, la Șag din județul Timiș și la Vâlcele din județul Buzău, a avut loc și turul doi de scrutin. În cele două localități, la 5 iunie, a fost înregistrat balotaj, candidații de pe primele două poziții având același număr de voturi. Conform art. 101 alin. (3) din

---

¹⁹ Precizăm faptul că pentru alegerile europarlamentare se înregistrează un procentaj scăzut la nivelul întregii Europe, exceptând țările în care votul este obligatoriu. Altfel spus, țara noastră nu face nicio excepție de la trendul general european.

²⁰ Mihaela Bărbieru, *A Critical Assessment of Political Party Performance in the Elections for European Parliament in Dolj County Romania on May, 2014*, în „Revista de Științe Politice”, nr. 44/2014, Editura Universitaria, Craiova, p. 139.

²¹ Alegerile locale din anul 2012 s-au desfășurat pentru prima dată într-un singur tur de scrutin.

²² Mihaela Bărbieru, *The electoral policy in 2012: the local and parliamentary elections from Dolj County (Romania)*, în „Revista de Științe Politice”, nr. 42/2014, Craiova, Editura Universitaria, p. 191; Idem, *Alegerile administrației locale din anul 2012. Rezultatele și validarea lor în județul Dolj*, în „Arhivele Oltenei”, serie nouă, nr. 27/2013, București, Editura Academiei Române, pp. 220–221. Alegerile locale din 2012 s-au desfășurat în conformitate cu prevederile Legii nr. 129 din 23 iunie 2011 privind modificarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 444 din 24 iunie 2011.

²³ Pentru detalii, vezi procesul verbal întocmit de Biroul Electoral Central, disponibil la pagina web http://www.2016bec.ro/wp-content/uploads/2016/06/BEC_PVFinal.pdf (accesat în 23.04.2018).

Legea nr. 115/2015, alegerile au fost repetate la 19 iunie, în ambele localități desemnându-se primarul la această dată²⁴.

La 5 iunie, la închiderea urnelor, își exprimaseră opțiunea de vot 48,27% dintre cei înscrși în listele electorale, dintre care 39,80% din mediul urban și 59,71% din mediul rural. Cea mai mare prezență la vot a fost înregistrată în județele Giurgiu (62,99%), Teleorman (60,55%), Olt (60,28%), Dâmbovița (56,86%), Ilfov (56,76%)²⁵. Timiș (40,59%), Iași (42,18%), Harghita (43,48%), Covasna (43,69%), Sibiu (44,33%) sunt județele în care procentajul prezenței la vot nu a depășit 45%. În Municipiul București, prezența la vot a înregistrat cel mai mic procentaj, doar 33,09%, mult mai puțin decât la nivelul județelor, deși, în mod surprinzător, Ilfovul, județ limitrof capitalei, s-a situat între județele fruntașe. În sectorul 1, au ieșit la vot 36,54% din numărul total al alegătorilor înscrși pe liste, este sectorul cu cea mai bună prezență la vot din cele 6, de regulă are cea mai bună prezență la vot în timpul oricărui tip de alegeri. Sectorul 2 a înregistrat 33,35%, sectorul 3 – 31,47%, sectorul 4 – 33,06%, sectorul 5 – 31,10%, sectorul 6 – 34,16%²⁶. Așa cum se observă, sectorul 5 are cea mai scăzută rată de participare la vot, la fel ca și la alegerile parlamentare din decembrie 2016.

Județul Dolj a înregistrat o prezență de 52,32%, mai puțin față de alegerile prezidențiale din noiembrie 2014 (61,77%), dar mai mult față de alegerile parlamentare din decembrie 2016 (42,14%)²⁷.

În cursa electorală, declanșată la 6 mai 2016²⁸, au fost înscrise 114 partide, formațiuni politice, precum și independenți. Au fost aduse la linia de start și partidele noi, înființate în baza noii legi, cu șanse foarte mici de a câștiga un mandat de primar. Dintre formațiunile și partidele înscrise în cursa electorală amintim PSD, PNL, ALDE, PMP, UNPR, PNTCD, PSRO ș.a., partide și formațiuni cunoscute, sau Partidul BUN, Partidul Pirat, Partidul Noua Românie, Partidul Democrația Directă România, Partidul Național pentru Patrie, Mișcarea Noua Dreaptă, formațiuni nou înființate, dar și Partidul 200 pentru București, care face parte dintre partidele locale²⁹. Candidații înscrși în cursa electorală pentru un mandat de primar au fost, în unele municipii

---

²⁴ Pentru detalii, vezi site-ul oficial al Biroului Electoral Central, disponibil la pagina web <http://www.2016bec.ro/rezultate/index.html> (accesat în 23.05.2018).

²⁵ Giurgiu, Teleorman și Olt sunt județele care de obicei înregistrează o prezență la vot ridicată.

²⁶ Pentru detalii, vezi Comunicatul privind participarea la vot, Biroul Electoral Central, disponibil la pagina web <http://www.2016bec.ro/wp-content/uploads/2016/06/Comunicat-ora21.30.pdf> (accesat în 23.04.2018).

²⁷ *Alegeri locale 2016. Rezultate finale în Craiova. Lia Olguța Vasilescu a câștigat funcția de primar*, în „Antena3.ro”, disponibil la adresa web <https://www.antena3.ro/alegeri2016/alegeri-locale-2016-rezultate-finale-in-craiova-lia-olgota-vasilescu-a-castigat-functia-de-primar-360753.html> (accesat în 15.04.2018).

²⁸ Art. 1 alin. 2 din Decizia Consiliului Național al Audiovizualului nr. 244 din 12 aprilie 2016 privind regulile de desfășurare în audiovizual a campaniei electorale pentru alegerile locale din anul 2016, disponibilă la adresa: http://www.cna.ro/IMG/pdf/DECIZIE_CNA_244_2016_MOF.pdf (accesat în 15.05.2018).

²⁹ Lucian Pop, Lucian Negrea, *Cine sunt și cum se pregătesc noile partide pentru alegerile locale*, în „Mediafax.ro”, disponibil la adresa web <http://www.mediafax.ro/politic/cine-sunt-si-cum-se-pregatesc-noile-partide-pentru-alegerile-locale-15082153> (accesat în 11.05.2018).

reședința de județ, într-un număr considerabil de mare, ca de exemplu la Brașov, unde s-a înregistrat un număr record de înscriși – 15 sau Ploiești cu 13, Constanța și București – 12, iar la Craiova s-au înscris 9 candidați.

În toată țara, campania s-a desfășurat sub asediul afișelor electorale ori în spații corespunzătoare întâlnirilor cu alegătorii, spații puse la dispoziție în conformitate cu legislația în vigoare – în școli și universități (în afara orelor de curs), case de cultură, cămine culturale, cinematografe etc. Au fost interzise primirea sau promisiunea, oferirea de bani, de bunuri ori alte foloase, dar și determinarea alegătorilor să voteze sau nu cu un anumit candidat ori listă de candidați pentru consiliile locale ori județene. Primarii au fost obligați de lege să pună la dispoziție locuri speciale pentru afișajul electoral, amplasate în zone frecventate de cetățeni, dar care să nu incomodeze circulația pe drumurile publice și nici celelalte activități ale localităților.

Rezultatele alegerilor locale din iunie 2016

După centralizarea rezultatelor de către Biroul Electoral Central, la alegerile locale din iunie 2016, Partidul Social Democrat a obținut 38,98% din voturi, devenind lider, urmat de Partidul Național Liberal, cu 31,50% din voturi. Următoarele clasate au fost Partidul Alianța Liberalilor și Democraților (ALDE) cu 5,73%, Uniunea Democrată Maghiară din România (UDMR) cu 3,69%, Partidul Mișcarea Populară (PMP) cu 3,57%, Uniunea Națională pentru Progresul României (UNPR) cu 2,50%. Candidații independenți au obținut un procentaj de 5,71%, iar celelalte formațiuni sub 2%³⁰. În urma acestor procentaje, PSD a câștigat 1 708 primării, PNL – 1.081 primării, UDMR – 195 mandate de primar, ALDE – 64, candidații independenți – 53 de mandate, UNPR – 26 de mandate. Celelalte formațiuni au obținut sub 20 de mandate de primar, inclusiv PMP, cu 18 primari. Partidul Civic Maghiar a obținut 13, Forumul Democrat al Germanilor din România – 5, PSRO – 4, Alianța Electorală PSD + ALDE – 4, PNȚCD – 3, Partidul Puterii Umaniste (Social-Liberal), Partidul România Unită, Alianța Electorală MPP-EMNP și Alianța pentru Viitor – câte două. Asociația Partida Romilor „Pro-Europa”, Uniunea Democratică a Slovacilor și Cehilor din România, Comunitatea Rușilor Lipoveni din România, Partidul M10, Partidul Ialomițenilor, Coaliția pentru Baia Mare, Partidul Ecologist Român, Alianța Electorală PSD-ALDE pentru Budești, Partidul Verde, Alianța Electorală ALDE-PSD pentru Sînmihaiu de Cîmpie, Alianța Electorală ALDE-PSD pentru Livezile, Alianța Electorală ALDE-PSD pentru Romuli, Alianța Electorală Social-Liberală PSD + ALDE Bran și Alianța Social-Liberală PSD + ALDE au obținut câte un mandat de primar, iar Uniunea Salvați Bucureștiul, Partidul Popular Maghiar din Transilvania și Partidul pentru Argeș și Muscel nu au reușit să obțină niciun mandat³¹.

³⁰ Pentru detalii, consultă site-ul Biroului Electoral Central, disponibil la adresa web <http://www.2016bec.ro/statistici/index.html> (accesat în 15.05.2018).

³¹ *Ibidem*.

Rezultatele finale transmise de Biroul Electoral Central ne arată că social-democrații au reușit să se impună la primăriile municipiilor reședință de județ, având cel mai mare număr de mandate.

Bucureștiul, deși a avut cea mai mică prezență la vot, 33,31%, a avut, ca și candidați pentru fotoliul de primar, nume sonore, unii dintre ei cunoscuți publicului larg din activitatea de presă desfășurată anterior activității politice. Astfel, Gabriela Firea, candidat PSD, Robert Turcescu, candidat PMP, foști jurnaliști, precum și Cătălin Predoiu, candidat PNL, fost ministru al justiției, deși aveau o notorietate remarcabilă, nu au reușit să determinte bucureștenii să își exprime opțiunea de vot în data de 5 iunie într-un număr mare. Primaria Generală a capitalei a fost câștigată de fosta jurnalistă Gabriela Firea, cu un procentaj de 42,97%. Aceasta a fost urmată, în preferințele alegătorilor, de Nicușor Dan (Uniunea Salvați Bucureștiul), necunoscut scenei politice românești până la acel moment, cu 30,52%, un procentaj cu mult mai mare față de competitorii săi cu notorietate Cătălin Predoiu (11,18%) și Robert Turcescu (6,46%)³². Toate cele 6 sectoare ale capitalei au fost câștigate de PSD.

Tabel 1

Situția competitorilor pe sectoare³³

Sectorul	Nume, Prenume	Partid	%
Sectorul 1	Dan Tudorache	PSD	31,07 %
	Clotilde Armand	USB	28,78 %
	Alexandru Nazare	PNL	19,585 %
Sectorul 2	Mihai Toader	PSD	32,83 %
	Dan Cristian Popescu	PNL	23,08 %
	Antoaneta Bugner	USB	16,02 %
Sectorul 3	Robert Negoită	PSD	60,26 %
	Roxana Wring	USB	16,99 %
	Cristina Pocora	PNL	9,41 %
Sectorul 4	Daniel Băluță	PSD	38,94 %
	Răzvan Sava	PNL	21,99 %
	Dumitru Dobrev	USB	17,91 %
Sectorul 5	Daniel Florea	PSD	36,6 %
	Ovidiu Raețchi	PNL	26,3 %
	Marian Vanghelie	PDS	20,83 %
Sectorul 6	Gabriel Mutu	PSD	36,92 %
	Mihai Daneș	USB	20,79 %
	Ștefan Florescu	independent	15,91 %

³² Roxana Preda, *Rezultate finale alegeri locale 2016: Gabriela Firea 42,97%, Nicușor Dan 30,52%, Cătălin Predoiu 11,18%. Toate contestațiile, respinse*, în „Mediafax.ro”, disponibil la adresa web <http://www.mediafax.ro/politic/rezultate-finale-alegeri-locale-2016-gabriela-firea-42-97-nicusor-dan-30-52-catalin-predoiu-11-18-toate-contestatiile-respinse-15467482> (accesat în 13.05.2018).

³³ *Ibidem*.

Pentru Consiliile locale, repartizarea procentajelor a însemnat PSD – 33,64% (16 648 de mandate), PNL – 29,60% (13 193 de mandate), ALDE – 6,52% (2 504 mandate), UDMR – 4,66% (2 284 de mandate), PMP – 4,30% (1 315 mandate), restul partidelor obținând 300 de mandate împreună³⁴, iar pentru Consiliile județene PSD – **579 de mandate**, PNL – **496 mandate**, UDMR – 95, ALDE – 76, PMP – 37, Alianța electorală PSD+UNPR – 35, UNPR – 14, restul partidelor obținând 10 ori mai puțin de 10 mandate. **Au existat și 4 județe unde PSD și PNL au fost singurii competitor ce au reușit să obțină mandate pentru consiliile județene (Botoșani, Dâmbovița, Hunedoara, Suceava)**³⁵.

În municipiul Craiova, primăria a fost câștigată de primarul în funcție de la momentul respectiv, Lia Olguța Vasilescu, din partea PSD + UNPR, cu 58,47% din voturi. Pe locul doi s-a clasat Pavel Badea (PNL) cu 12,64%, iar pe locul trei Mircea Vasile Năstase (ALDE) cu 7,53%³⁶.

Concluzii

Alegerile locale din 2016 au evidențiat dinamica diferitelor forțe politice, tendința de respingere de către electorat a direcțiilor din alegerile anterioare, promovarea de către partidele politice a unor personaje mediatizate, cu priză la publicul larg sau o personalizare a vieții politice.

Prin rezultatele înregistrate în iunie 2016 la nivelul întregii țări, s-a putut desprinde imaginea unei scene politice bazată pe două partide, PSD și PNL, care au reușit să acumuleze două treimi din totalul opțiunilor electorale, accentuându-se bipolaritatea. O treime a fost disputată de celelalte formațiuni politice, dintre care s-a desprins ALDE, care a reușit să depășească pragul electoral de 5%, restul situându-se sub acest prag. Totodată, s-a evidențiat faptul că electoratul a rămas fidel partidelor politice tradiționale, cunoscute scenei politice, noile partide neputând să le insuflă alegătorilor suficient de multă încredere astfel încât aceștia să migreze. Fidelitatea alegătorilor se remarcă cu atât mai mult cu cât, în decembrie 2015, după tragicele evenimente de la clubul Colectiv, conform unui sondaj realizat de IRES, neîncrederea românilor în partidele politice era foarte mare. 51% dintre români susțineau nevoia înființării partidelor noi, în timp ce 44% considerau că nu este nevoie de

---

³⁴ Crișan Andreescu, *Alegeri locale 2016. Rezultate finale pe țară*, în „DC News”, disponibil la adresa web: https://www.dcnews.ro/alegeri-locale-2016-rezultate-finale-pe-ara_508085.html (accesat în 13.05.2018).

³⁵ Gabriel Pecheanu, *Rezultate finale alegeri locale 2016–Câștigătorii marilor orașe: PSD are 19 mandate, la care se adaugă Capitala, PNL 11 mandate. Care este lista mandatelor în consiliile județene*, în „Mediafax.ro”, disponibil la adresa web: <http://www.mediafax.ro/politic/rezultate-finale-alegeri-locale-2016-castigatorii-marilor-orase-psd-are-19-mandate-la-care-se-adauga-capitala-pnl-11-mandate-care-este-lista-mandatelor-in-consiliile-judetene-15468241> (accesat în 13.05.2018).

³⁶ *Alegeri locale 2016. Rezultate finale în Craiova. Lia Olguța Vasilescu a câștigat funcția de primar*, în „Antena3.ro”, disponibil la adresa web <https://www.antena3.ro/alegeri2016/alegeri-locale-2016-rezultate-finale-in-craiova-lia-olguța-vasilescu-a-castigat-funcția-de-primar-360753.html> (accesat în 15.04.2018).

alte partide pe scena politică românească, însă la 5 iunie partidele clasice au fost relegitimate și s-a „validat poziția dominantă a acestora la nivelul sistemului politic”³⁷.

Există, însă, și particularități ce trebuie subliniate în contextul votului îndreptat către partidele tradiționale, un exemplu fiind rezultatele din București. Deși competiția electorală a fost câștigată de PSD în alianță cu UNPR, atât pentru Primarul general, cât și pentru primăriile pe sectoare, locul doi a fost revendicat de Uniunea Salvați Bucureștiul (USB). Deși constituită cu puțin timp înainte de alegeri, USB a reușit să depășească PNL, partid istoric, și a devenit al doilea partid major al sistemului. Particularitatea este cu atât mai pronunțată, iar rezultatul cu atât mai surprinzător pentru cei mai mulți dintre noi, cu cât această formațiune politică se distinge de partidele postcomuniste tradiționale; a apărut pe scena politică românească din nevoia de reprezentare socială, cu rădăcini în revendicările societății civile de unde s-a desprins și un mesaj explicit împotriva partidelor tradiționale. Sau poate rezultatul nu ar trebui să ne surprindă foarte tare, având în vedere că USB „s-a dorit a fi exponentul schimbării clasei politice, fiind perceput ca atare”, un altfel de partid, „care promovează și care corespunde unei noi paradigme politice”. Candidatul USB la primăria generală a capitalei, Nicușor Dan, a fost votat „în proporție de 51% femei, dintre care 31% cu vârsta cuprinsă între 30 și 39 de ani, 72% având studii superioare”³⁸.

Prin pătrunderea pe scena politică a unor partide nou înființate, ca actori politici locali³⁹, la 5 iunie 2016 au fost evidențiate sincope în dominația partidelor majore. Au fost promovați în poziții importante oameni politici noi, în detrimentul celor consacrați. Este un mod de abordare al marilor partide ce se vrea un răspuns la dorința de schimbare manifestată de societatea civilă din ultimii ani. Modificările legislative din anul 2015 au crescut competitivitatea electorală și transparența procesului electoral. Partidele tradiționale au fost nevoite să accepte și să implementeze schimbări importante în modul de abordare a campaniei electorale.

LOCAL ELECTIONS IN JUNE 2016 – LEGISLATIVE FRAMEWORK AND RESULTS

(Abstract)

The realization of a scientific approach from which to analyze thoroughly the legislative changes and the results of the local elections in 2016 is considered to be of great importance, even two years after the events. In the democratic game, local elections have a

³⁷ Alexandru Radu, Daniel Buti, *Alegeri locale 2016. Sub semnul „revoluției politice”?*, în „Sfera Politicii”, nr. 188/2016, disponibil la adresa web: http://www.sferapoliticii.ro/sfera/188/art02-Radu_Buti.php (accesat în 25.04.2018).

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ Partidului Social Românesc a obținut 3 mandate în CJ Bacău (8,12%), câte două în CJ Buzău (6,06%) și Gorj (6,06%); Partidului Național Democrat a câștigat două mandate în CJ Brăila (6,06%); Partidul pentru Argeș și Muscel a obținut două mandate în CJ Argeș (5,71%).

role that is highlighted by the popular legitimacy conferred on the mayor as a result of his direct election by uninominal vote in one round, at the same time that local and county councils are elected on the basis of the list, with the president and vice-presidents elected by indirect vote by the county councils.

The present study makes an insight into the legislative framework that underpinned the electoral process in 2016, on the causes that led to the results of the elections, the electoral actions and, last but not least, the institutions participating in the entire electoral process.

Keywords: local elections, legislation, electoral process, legislative framework, electoral campaign.